



RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZSR/500/5/2011/AM

Warszawa, 19 maja 2011 roku

Szanowny Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracają się do mnie rodzice dzieci przebywający w zakładach karnych i aresztach śledczych, podnosząc problem braku w jednostkach penitencjarnych tzw. „pokoi rodzinnych”, w których mogliby spotykać się z dziećmi, w warunkach maksymalnie ograniczających traumatyczne przeżycia, związane z doświadczeniem więzienia i kontaktem z pozostałymi osadzonymi bądź tymczasowo aresztowanymi. Jak wynika z przekazywanych mi sygnałów dotyczących omawianego zakresu, warunki, w których odbywają się widzenia z dziećmi, nie sprzyjają poczuciu bliskości, bezpieczeństwu i utrzymywaniu więzi rodzinnej. Spotkania te mają miejsce w pomieszczeniach dostępnych również pozostałym osadzonym, w warunkach które trudno określić, jako przyjazne dziecku.

Zwracając się do Pana Ministra w niniejszej sprawie pragnę podkreślić, że intencją mojego wystąpienia jest zagwarantowanie godnych warunków do spotkań w jednostkach penitencjarnych w przypadkach, kiedy kontakt taki jest zgodny z dobrem dziecka i nie narusza jego interesów, w sytuacjach, kiedy na taką formę kontaktu jest zgoda samego dziecka i jego aktualnych opiekunów bądź sądu rodzinnego.

Uważam, że dla prawidłowej realizacji prawa dziecka do kontaktu z rodzicem pozbawionym wolności odbywającym karę pozbawienia wolności bądź tymczasowo

aresztowanym, należy zadbać o rozwiązania organizacyjno-techniczne sprzyjające tworzeniu odpowiednich warunków w jednostkach penitencjarnych.

Przedmiotowe pomieszczenia, powinny być przystosowane do potrzeb dziecka w sposób nie narażający go na widok krat, zabezpieczeń technicznych lub uzbrojonych funkcjonariuszy Służby Więziennej, a także na kontakt z pozostałymi osadzonymi. W miarę możliwości powinny być wyposażone w miejsce do zabawy z dzieckiem, półki na książki i zabawki, tak aby dziecko mogło wspólnie z rodzicami spędzić czas w atmosferze bliskości rodzinnej i poczucia bezpieczeństwa.

Dzieci mają prawo do utrzymywania regularnych i bezpośrednich kontaktów z rodzicem pozbawionym wolności w warunkach, które stanowią odbicie zasad humanitaryzmu i zapewniają poszanowanie przyrodzonej godności dziecka, zgodnie z wartościami, które stanowią Europejskie Reguły Więzienne przyjęte przez Komitet Ministrów Rady Europy w 1987 roku.

Odwołując się do sytuacji osoby pozbawionej wolności, warto wspomnieć również o ważnej roli wsparcia ze strony rodziny. Rodzina odgrywa bowiem jedną z najistotniejszych ról w procesie readaptacji osób odizolowanych od świata zewnętrznego na podstawie orzeczenia sądu, a możliwość kontaktu z dziećmi w warunkach izolacji jest w mojej ocenie niezwykle istotna. Więźniowie mogliby w takich specjalnie przygotowanych pomieszczeniach spokojnie z dziećmi porozmawiać, przytulić je, obserwować jak dzieci się bawią i wspólnie uczestniczyć w zabawach z dzieckiem. Spotkania tego typu byłyby dla wielu rodzin wartościowe i w znaczący sposób wpływałyby na odbudowę lub podtrzymanie więzi rodzinnych.

Należy podkreślić, że kontakty z bliskimi wpływają bardzo pozytywnie na proces resocjalizacji i przygotowują skazanego do powrotu do życia na wolności oraz do rodziny. Osadzenie jednego z rodziców ma swoje negatywne konsekwencje dla wszystkich członków rodziny, w szczególności dla małoletnich. Przymusowe odizolowanie jednego z rodziców często powoduje zerwanie więzi emocjonalnych między dzieckiem a rodzicem, prowadzi do zakłóceń w stosunkach rodzinnych i kontaktach z dziećmi. Z przekazywanych mi sygnałów, jak również doniesień prasowych wynika niestety, że obecnie, tylko nieliczne jednostki penitencjarne posiadają pomieszczenia specjalnie przygotowane do odwiedzin dzieci.

Swoje rozważania pragnę zakończyć cytatem stanowiska prezentowanego w literaturze przedmiotu w tej sprawie: „nie zapominajmy, że pomagając skazanym i ich najbliższym pomagamy samym sobie budować nasze codzienne środowisko życia, którego przecież oni również są członkami. Jeżeli więc pozostawimy ich samym sobie, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że staną się oni systemem dysfunkcyjnym, a to odczujemy już sami, w jakości naszej codziennej egzystencji.” (Edyta Pindel, Probacja nr 1, 2011).

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), proszę o rozważenie wprowadzenia proponowanych rozwiązań.

Do wiadomości:

Pani Prof. Irena Lipowicz

Rzecznik Praw Obywatelskich

Z wyznaczeniem recenku
Marek [Signature]



RZECZPOSPOLITA POLSKA

Warszawa, dnia 15 czerwca 2011r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

BM-V-051-68/M/3

Pan

Marek Michalak

Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Rzeczniku.

Odpowiadając na pismo z dnia 19 maja 2011 r. roku, w którym porusza Pan zagadnienie poprawy warunków do spotkań dzieci z rodzicami osadzonymi w jednostkach penitencjarnych uprzejmie informuję, że więziennictwo dostrzega potrzebę i gotowość do wprowadzenia zmian gwarantujących prawidłową realizację prawa dziecka do kontaktu z rodzicem pozbawionym wolności w zakresie postulowanym w ww. piśmie.

W pełni podzielam Pana pogląd, że kontakty te powinny odbywać w warunkach przyjaznych dziecku. Pragnę zapewnić, że ww. problematyka jest przedmiotem wprowadzanych rozwiązań organizacyjnych przez Służbę Więzienną. Przekłada się to m.in. na działania takie jak planowana realizacja projektu „Przyjazne miejsce - Dostosowanie pokoi i sal widzeń do kontaktu skazanych z ich dziećmi” (finansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014) mająca na celu kompleksową poprawę warunków odbywania widzeń osób pozbawionych wolności z dziećmi w jednostkach penitencjarnych w całym kraju. Beneficjentem projektu jest Biuro Penitencjarne w Centralnym Zarządzie Służby Więziennej. Rozpoczęcie projektu planowane jest na styczeń 2012 roku. Kolejnym wartościowym przedsięwzięciem jest udział jednostek penitencjarnych w kampanii społecznej organizowanej przez Fundację „ABCXXI-Cała Polska czyta dzieciom” mającej na celu promocję czytelnictwa także wśród skazanych oraz ich dzieci. W zakres współpracy zaproponowanej przez przedstawicieli fundacji wchodzi m.in. działania ukierunkowane na rozwój kontaktu wychowawczego pomiędzy

skazanymi i ich dziećmi oraz zaopatrzenie w książeczki dla dzieci kącików zabaw utworzonych w salach widzeń.

Służba Więzienna stosując się do przyjętych uregulowań prawnych napotyka na pewne trudności realizacyjne, z powodu, których nie może gwarantować pełnej skuteczności zapewnienia w stosunkowo krótkim czasie, kompleksowej poprawy warunków w jakich odbywają się widzenia rodzinne. Przyczyny obiektywne ograniczają możliwość przystosowania odrębnych pomieszczeń do widzeń rodziców z dziećmi. Głównym powodem problemów jest m.in. brak w części jednostek penitencjarnych odpowiedniej bazy lokalowej do organizowania widzeń rodzinnych w specjalnie do tego celu przygotowanych pomieszczeniach. Zaznaczyć należy, że w 52 jednostkach penitencjarnych sale widzeń posiadają wydzielone i przystosowane miejsca do odbywania widzeń rodziców z dziećmi (wyposażone m.in. w stolik, krzesła, zabawki, przybory do rysowania, książeczki dla dzieci). Natomiast w 24 funkcjonują odrębne pomieszczenia do odbywania widzeń rodziców z dziećmi – tzw. pokoje rodzinne. W pozostałych jednostkach penitencjarnych widzenia odbywają się na zasadach ogólnych w salach widzeń przy stolikach.

Pragnę Pana zapewnić, że ważkość i znaczenie poruszanej przez Pana w wystąpieniu problematyki będzie jednym z priorytetowych kierunków zainteresowań Służby Więziennej. Dołożę wszelkich starań aby przyjęte rozwiązania w dalszym ciągu służyły poprawie warunków i sprzyjały przestrzeganiu praw dzieci odwiedzających rodziców.

Z poważaniem

Upoważnienia
Ministerstwa Sprawiedliwości
A. Chmielewski
Andrzej Chmielewski
SEKRETARZ STANU

Do wiadomości:

1. Pani Prof. Irena Lipowicz
Rzecznik Praw Obywatelskich